

Prawie wszystko o badaniach bilansowych dziecka

Porady patronażowe oraz badania bilansowe dzieci są zgodne z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia świadczeniami gwarantowanymi wykonywanymi przez lekarza, pielęgniarkę i położną podstawowej opieki zdrowotnej. Przeprowadzona przez Narodowy Fundusz Zdrowia analiza wykazała niepokojącą tendencję spadkową – zbyt małą liczbę takich porad i badań. W roku kalendarzowym w ramach podstawowej opieki zdrowotnej powinno być ich ponad 4,5 mln, w rzeczywistości zaś w 2012 roku lekarze zrealizowali u małych pacjentów 1,2 mln badań. **Z danych Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ za 2012 rok wynika, że zaledwie 20% dzieci w województwie śląskim poddawane jest okresowym profilaktycznym badaniom lekarskim.**

Tymczasem badania bilansowe są niezwykle istotne. Obejmują nie tylko pomiaru wzrostu i masy ciała, jak powszechnie się uważa (słynne siatki centylowe). Bilans umożliwia m.in. wczesne wykrycie skrzywień kręgosłupa, wad wzroku, słuchu i stanu uzębienia. Pomaga również sprawnie kontrolować prawidłowy przebieg zalecanych szczepień ochronnych.

Warunki realizacji porad patronażowych oraz badań bilansowych, w tym badań przesiewowych

1-4 tydzień życia

Porada patronażowa lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, obejmująca badanie podmiotowe i przedmiotowe, z uwzględnieniem rozwoju fizycznego, pomiaru i monitorowania obwodu głowy, oceny żółtaczki, podstawowej oceny stanu neurologicznego oraz badania przedmiotowego w kierunku wykrywania wrodzonej dysplazji stawów biodrowych.

2-6 miesiąc życia (w terminach odpowiadających szczepieniom ochronnym)

- Badanie lekarskie podmiotowe i przedmiotowe, z uwzględnieniem rozwoju fizycznego (pomiaru: masy i długości ciała, obwodu głowy i klatki piersiowej), przebytych schorzeń oraz zapobiegania krzywicy.
- Ocena wielkości ciemienia przedniego.
- Ocena stanu neurologicznego.
- Określenie wieku zębowego.
- U chłopców badanie obecności jąder w mosznie.
- Przeprowadzenie testu rozwoju reakcji słuchowych – w przypadku nieprawidłowego wyniku testu lub stwierdzenia przynależności do grupy ryzyka uszkodzenia słuchu skierowanie do specjalistycznej diagnostyki audiologicznej lub foniatrycznej.
- Ocena obecności czynników ryzyka uszkodzenia słuchu.
- Badanie przedmiotowe w kierunku wykrywania wrodzonej dysplazji stawów biodrowych.

9. miesiąc życia

- Badanie lekarskie podmiotowe i przedmiotowe, z uwzględnieniem tempa rozwoju fizycznego (pomiaru: masy i długości ciała, obwodu głowy i klatki piersiowej) i psychomotorycznego.
- Ocena wykonania szczepień ochronnych zgodnie z kalendarzem szczepień.
- Przeprowadzenie testu rozwoju reakcji słuchowych.

12 miesiąc życia

- Badanie lekarskie podmiotowe i przedmiotowe, z uwzględnieniem tempa rozwoju fizycznego (pomiaru: masy i długości ciała, obwodu głowy i klatki piersiowej) i psychomotorycznego.
- Ocena wykonania szczepień ochronnych, zgodnie z kalendarzem szczepień.
- Ocena wielkości blizny po szczepieniu BCG.
- Przeprowadzenie testu rozwoju reakcji słuchowych.
- Ocena obecności nowych czynników ryzyka uszkodzenia słuchu;
- Pomiar ciśnienia tętniczego krwi.

2 lata

Profilaktyczne badanie lekarskie (bilans zdrowia) obejmuje:

- Badanie lekarskie podmiotowe i przedmiotowe, ze szczególnym uwzględnieniem tempa rozwoju fizycznego (pomiaru: masy i długości ciała), w tym określenie współczynnika masy ciała (Body Mass Index – BMI) i psychomotorycznego oraz przebytych schorzeń;
- Ocenę wykonania szczepień ochronnych zgodnie z kalendarzem szczepień;
- Ocenę obecności czynników ryzyka uszkodzenia słuchu;
- Przeprowadzenie testu rozwoju reakcji słuchowych oraz ocena rozwoju mowy;
- Test Hirschberga w kierunku wykrywania zęza;
- Pomiar ciśnienia tętniczego krwi.

4 lata

Profilaktyczne badanie lekarskie (bilans zdrowia) obejmuje:

- Ocenę obecności czynników ryzyka uszkodzenia słuchu;
- Badanie lekarskie podmiotowe i przedmiotowe w kierunku oceny rozwoju fizycznego (pomiaru: wzrostu i masy ciała), w tym określenie współczynnika masy ciała (Body Mass Index – BMI), psychomotorycznego i społecznego;

Co zmieni się od 1 stycznia 2014 roku?

Zgodnie z wytycznymi Ministra Zdrowia obowiązującymi od 1 stycznia 2014 r., tzw. bilanse zdrowia kierowane będą do dzieci i młodzieży w wieku:

- do 12 miesiąca życia (1-4 tydzień, 2-6 miesiąc życia w terminach odpowiadających szczepieniom ochronnym, 9. miesiąc życia, 12. miesiąc życia),
- 2 lata,
- 4 lata,
- 5 lat (u dziecka 5-letniego nieodbywającego rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego,
- roczne obowiązkowe przygotowane przedszkolne (w przypadku niewykonania badania w terminie, testy przesiewowe wykonuje się w klasie I szkoły podstawowej),

- Przeprowadzenie testu rozwoju reakcji słuchowych oraz ocena rozwoju mowy;
- Ocenę higieny jamy ustnej.

5 lat**

Profilaktyczne badanie lekarskie (bilans zdrowia) obejmuje:

- Badanie lekarskie podmiotowe i przedmiotowe w kierunku oceny rozwoju fizycznego (pomiaru: wzrostu i masy ciała), w tym określenie współczynnika masy ciała (Body Mass Index – BMI), psychomotorycznego i społecznego;
- Pomiar ciśnienia tętniczego krwi.

Klasa 0 (6 albo 7 lat ***)

Profilaktyczne badanie lekarskie (bilans zdrowia) obejmuje:

- Badanie podmiotowe:
  - wywiad od rodziców i dziecka, z uwzględnieniem czynników ryzyka dla zdrowia oraz zachowań zdrowotnych,
  - analizę informacji zawartej w karcie badania profilaktycznego,
  - analizę innej dostępnej indywidualnej dokumentacji medycznej;
- Badanie przedmiotowe ze szczególnym uwzględnieniem oceny:
  - rozwój fizycznego (pomiaru: wzrostu i masy ciała), w tym określenie współczynnika masy ciała (Body Mass Index – BMI),
  - rozwój psychomotorycznego,
  - mowy,
  - lateralizacji,
  - układu ruchu,
  - jamy ustnej,
  - u chłopców - obecności jąder w mosznie i wad układu moczowo-płciowego;
- Wykrywanie zaburzeń układu ruchu, w tym bocznego skrzywienia kręgosłupa, zniekształceń statycznych kończyn dolnych;
- Wykrywanie zęza (Cover test, test Hirschberga);
- Wykrywanie zaburzeń ostrości wzroku;
- Ocenę wykonania szczepień ochronnych zgodnie z kalendarzem szczepień;
- Przeprowadzenie testu rozwoju reakcji słuchowych oraz ocena rozwoju mowy;
- Ocenę obecności czynników ryzyka uszkodzenia słuchu;
- Pomiar ciśnienia tętniczego krwi;
- Badanie lekarskie specjalistyczne i diagnostyczne w razie potrzeby;
- Podsumowanie badania, z określeniem: zdrowotnej dojrzałości szkolnej i kwalifikacji do grupy na zajęciach wychowania fizycznego (w tym nauki pływania) oraz ewentualnego problemu zdrowotnego;
- Poradnictwo w zakresie prozdrowotnego stylu życia.

Klasa III szkoły podstawowej (10 lat)

Profilaktyczne badanie lekarskie (bilans zdrowia) obejmuje:

- Badanie podmiotowe:
  - wywiad od rodziców i dziecka, z uwzględnieniem czynników ryzyka dla zdrowia oraz zachowań zdrowotnych,
  - analizę informacji zawartej w karcie badania profilaktycznego od pielęgniarki lub higienistki szkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem wyników testów przesiewowych, oraz od wychowawcy klasy,
  - analizę innej dostępnej indywidualnej dokumentacji medycznej;
- Badanie przedmiotowe ze szczególnym uwzględnieniem oceny:
  - rozwój fizycznego (pomiaru: wzrostu i masy ciała), w tym określenie współczynnika masy ciała - Body Mass Index – BMI,
  - rozwój psychospołecznego,
  - układu ruchu,
  - układu moczowo-płciowego,
  - dojrzewanania płciowego według skali Tannera,
  - f) tarczycy,
  - jamy ustnej;
- Wykrywanie zaburzeń układu ruchu, w tym bocznego skrzywienia kręgosłupa;
- Wykrywanie zaburzeń ostrości wzroku i widzenia barw;
- Pomiar ciśnienia tętniczego krwi;
- Badania specjalistyczne lekarskie i diagnostyczne w razie potrzeby;
- Podsumowanie badania, z określeniem poziomu i tempa rozwoju fizycznego, rozwoju psychospołecznego (ocena orientacyjna), przystosowania szkolnego, kwalifikacji do grupy na zajęciach wychowania fizycznego i sportu szkolnego oraz ewentualnego problemu zdrowotnego;
- Poradnictwo w zakresie prozdrowotnego stylu życia.

Klasa I gimnazjum (13 lat)

Profilaktyczne badanie lekarskie (bilans zdrowia) obejmuje:

- Badanie podmiotowe:
  - wywiad od rodziców i dziecka, z uwzględnieniem czynników ryzyka dla zdrowia oraz zachowań zdrowotnych,
  - analizę informacji zawartej w karcie badania profilaktycznego od pielęgniarki lub higienistki szkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem wyników testów przesiewowych, oraz od wychowawcy klasy,
  - analizę innej dostępnej indywidualnej dokumentacji medycznej;

- klasa III szkoły podstawowej,
- klasa I gimnazjum,
- klasa I szkoły ponadgimnazjalnej,
- ostatnia klasa szkoły ponadgimnazjalnej do ukończenia 19. roku życia.

Dotychczas badania te rozliczane były przez NFZ w ramach tzw. stawki kapitacyjnej, co w przypadku dzieci w wieku do 6 lat wynosi 16 zł miesięcznie na pacjenta, a w przypadku dzieci starszych niecałe 10 zł. **Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia od stycznia 2014 r. bilans zdrowia będzie opłacany odrębnie, tj. za każdy przeprowadzony bilans u dziecka lekarz podstawowej opieki zdrowotnej otrzyma 20 zł, niezależnie od comiesięcznej stałej stawki.**

2. Badanie przedmiotowe ze szczególnym uwzględnieniem oceny:

- rozwój fizycznego (pomiaru: wzrostu i masy ciała), w tym określenie współczynnika masy ciała - Body Mass Index – BMI,
  - rozwój psychospołecznego,
  - układu ruchu,
  - tarczycy,
  - dojrzewanania płciowego,
  - układu moczowo-płciowego,
  - jamy ustnej,
  - skóry;
- Wykrywanie zaburzeń układu ruchu, w tym bocznego skrzywienia kręgosłupa i nadmiernej kifozy piersiowej;
  - Wykrywanie zaburzeń ostrości wzroku;
  - Wykrywanie zaburzeń słuchu (badanie orientacyjne szeptem);
  - Pomiar ciśnienia tętniczego krwi;
  - Badania specjalistyczne lekarskie i diagnostyczne w razie potrzeby;
  - Podsumowanie badania, z określeniem poziomu i tempa wzrastania oraz dojrzewanania płciowego, rozwoju psychospołecznego (ocena orientacyjna) przystosowania szkolnego, kwalifikacji do grupy na zajęciach wychowania fizycznego i sportu szkolnego oraz ewentualnego problemu zdrowotnego;
  - Poradnictwo w zakresie prozdrowotnego stylu życia.

Klasa I szkoły ponadgimnazjalnej (16 lat)

Profilaktyczne badanie lekarskie (bilans zdrowia) obejmuje:

- Badanie podmiotowe:
  - wywiad od ucznia i rodziców, z uwzględnieniem czynników ryzyka dla zdrowia oraz zachowań zdrowotnych,
  - analizę informacji zawartej w karcie badania profilaktycznego od pielęgniarki lub higienistki szkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem wyników testów przesiewowych, oraz od wychowawcy klasy,
  - analizę innej dostępnej indywidualnej dokumentacji medycznej;
- Badanie przedmiotowe ze szczególnym uwzględnieniem oceny:
  - rozwój fizycznego (pomiaru: wzrostu i masy ciała), w tym określenie współczynnika masy ciała (Body Mass Index – BMI),
  - rozwój psychospołecznego,
  - procesu dojrzewanania płciowego,
  - układu ruchu,
  - tarczycy,
  - jamy ustnej,
  - skóry;
- Wykrywanie zaburzeń układu ruchu, w tym bocznego skrzywienia kręgosłupa i nadmiernej kifozy piersiowej;
- Wykrywanie zaburzeń ostrości wzroku;
- Pomiar ciśnienia tętniczego krwi;
- Badania specjalistyczne lekarskie i diagnostyczne w razie potrzeby;
- Podsumowanie badania, z określeniem poziomu i tempa rozwoju fizycznego i dojrzewanania płciowego, rozwoju psychospołecznego (ocena orientacyjna), kwalifikacji do grupy na zajęciach wychowania fizycznego i sportu szkolnego oraz ewentualnego problemu zdrowotnego;
- Poradnictwo w zakresie prozdrowotnego stylu życia oraz z punktu widzenia przyszłego wyboru dalszego kształcenia lub pracy zawodowej.

Ostatnia klasa szkoły ponadgimnazjalnej do ukończenia 19 roku życia

Profilaktyczne badanie lekarskie (bilans zdrowia) obejmuje:

- Badanie podmiotowe:
  - wywiad od ucznia, z uwzględnieniem czynników ryzyka dla zdrowia oraz zachowań zdrowotnych,
  - analizę informacji zawartej w karcie badania profilaktycznego od pielęgniarki lub higienistki szkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem wyników testów przesiewowych, oraz od wychowawcy klasy,
  - analizę innej dostępnej indywidualnej dokumentacji medycznej;
- Badanie przedmiotowe ze szczególnym uwzględnieniem oceny:
  - rozwój fizycznego (pomiaru: wzrostu i masy ciała), w tym określenie współczynnika masy ciała (Body Mass Index – BMI),
  - rozwój psychospołecznego,
  - układu moczowo-płciowego i dojrzałości płciowej,
  - układu ruchu,
  - tarczycy,
  - jamy ustnej,
  - skóry;
- Wykrywanie zaburzeń ostrości wzroku;
- Pomiar ciśnienia tętniczego krwi;
- Badania specjalistyczne lekarskie i diagnostyczne w razie potrzeby;
- Podsumowanie wyników badania, z określeniem ewentualnego problemu zdrowotnego oraz sugestii i rad dotyczących dalszego kształcenia i wyboru zawodu, przyszłego rodzicielstwa, prozdrowotnego stylu życia, w tym aktywności fizycznej.

Badania u dzieci do 16. roku życia są wykonywane w obecności opiekunów prawnych lub faktycznych.

** U dziecka 5-letniego w klasie 0 – zakres profilaktycznego badania lekarskiego (bilansu zdrowia), jak w wieku 6 lat.

***Badanie przeprowadza się w przypadku braku profilaktycznego badania lekarskiego (bilansu zdrowia) wykonywanego w wieku 6 lat.

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Załącznik nr 1: Wykaz świadczeń gwarantowanych lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz warunki ich realizacji)
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 roku (Załącznik nr 1: Wykaz świadczeń gwarantowanych lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz warunki ich realizacji)

KOLEJNE KOLEJNE WYDANIE UKAŻE SIĘ 25 PAŹDZIERNIKA. SZUKAJ NAS W PIĄTKOWYM WYDANIU GAZETY!

NFZ Narodowy Fundusz Zdrowia
Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach

www.nfz-katowice.pl www.nfz.gov.pl

Informacja ogólna
ul. Kossutha 13, 40-844 Katowice; tel. 32 735 19 00
Biuro Działu Skarg i Wniośków
ul. gen. Jankego 15a, 40-615 Katowice;
tel. 32 735 05 13; 32 735 05 45
Informacja dotycząca Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego (KUZ)
(również zgłoszenia o kartach zgubionych i skradzionych)
ul. Kossutha 13, 40-844 Katowice; tel. 32 735 18 00

Informacja dotycząca Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ)
ul. Kossutha 13, 40-844 Katowice;
tel. 32 735 18 82; 32 735 18 72; 32 735 18 87; 32 735 18 78;
32 735 16 78; 32 735 16 79
Informacja dotycząca zasad rozliczania (refundacji) kosztów leczenia poniesionych przez ubezpieczonych w krajach UE/EFTA
ul. Kossutha 13, 40-844 Katowice;
tel. (0048) 32 735 16 73; 32 735 15 67; 32 735 16 25

Informacja dotycząca planowego leczenia poza granicami kraju
ul. Kossutha 13, 40-844 Katowice;
tel. 32 735 16 25; 32 735 16 73
Informacja Działu Lecznictwa Uzdrawiskowego
ul. gen. Jankego 15a, 40-615 Katowice; tel. 32 735 05 22
Informacja Działu ds. Środków Pomocniczych i Przedmiotów Ortopedycznych
ul. Kossutha 13, 40-844 Katowice;
tel. 32 735 16 05